

Hogyan tanult meg az ember ünnepelni, dalolni és táncolni?

Valamikor réges-régen a tengerparton élt egy ember meg egy asszony. A férfi nagy vadász volt, vadászútjai során messzi tájakra is elkóborolt; máskor meg kajakba ült, tengerre szállt, hogy fókát ejthessen el.

Embert soha sem láttak, emberlakta helyekre még vadászútjai során sem tévedt a tengerparti férfi.

Egy napon fiuk született. Ahogy a fiú fölcseperedett, az apja íjat adott a kezébe, megtanította nyilazni. A fiúból hamarosan éppen olyan jó szemű, biztos kezű, nagy vadász lett, mint az apja volt.

Hanem egy este hiába várták haza, csak nem jött. Várták reggelig, vártak, amíg ismét bealkonyul, a fiúnak se híre, se hamva. Apja, anyja a keresésére indult, de nyomát sem lelték, eltűnt a fiú mindörökre.

Született egy második fiuk. Ebből is nagy vadász lett, egy napon ez is elindult hazulról, csak úgy magányosan, s ennek a második fiúnak is nyoma veszett.

Született egy harmadik fiuk. Ebből is nagy vadász lett. Aprócska korában apró nyíllal vette célba a vadmadarakat, s ahogy kicsit megemberesedett, az apja odaadta neki eltűnt fivéreinek szép fegyvereit, nagy nyilait, ezekkel vadászott a harmadik fiú rénszarvasra meg más nagyvadra. Az apa már csak a tengert járta.

A harmadik fiú egy napon vadászat közben meglátott egy nagy sast. Az a sas először csak szitált a levegőben, aztán kerengeni kezdett a harmadik fiú felett. Az fölemelte íját, hogy leterítse a sast, de a nagy madár villámgyorsan földre szállt, ledobta tollruháját, ember képében állt a harmadik fiú elé, és így beszélt hozzá:

– Én az vagyok, aki megölte a két fivéredet. Megöllek téged is, ha nem teszel erős fogadást arra, hogy mikor hazatérsz, ünnepeket fogtok ülni, s ünnepeiteken dallal és tánccal vigadoztok.

– Megteszek mindent, amit kívánsz - mondta a harmadik fiú -, megteszek mindent, de nem tudom, mit jelentsen az, hogy ünnepet ülni, dalolni.

– Megfogadod-e, amire kérlek, vagy nem fogadod meg?

– Megfogadom, de nem értem, hogyan kell ünnepelni, dalolni, táncolni.

– Gyere velem, anyám majd megtanít mindarra, amit tudnod kell. A fivéridek nem akartak semmit sem megtanulni. Gyűlöltek az ünnepeket, gyűlöltek a dalt, ezért kellett meghalniuk. Te most gyere velem, s mihelyt megtanultad, hogyan kell a szavakat dalba szedni, hogyan kell örömeidet énekelni, örömtáncot járni, ha mindezt megtanultad, békességben hazatérhetsz.

Elindultak. Magas hegyeken keltek át. A sas nem sas, hanem ifjú ember képeben járta a hegyeket, csillogott szépséges tollruhája. Hegyeken-völgyeken, sötét szorosokon át mentek, végül egy meredek sziklacsúcs tövébe értek. Fönn a sziklacsúcson ház emelkedett. Abból a házból körös-körül látni lehetett a síkságot, ahol az emberek vadásztak. Megmászták a hegyet. A ház elé értek. A házból különös hangok hallatszottak: kopp... kopp... kopp... - mint ha ezer meg ezer kalapács dobbanna hatalmas üllőn.

– Hallasz-e valamit? - kérdezte a sas.

– Mintha ezer meg ezer kalapács dobbanását hallanám - mondta a harmadik fiú.

– Anyám szívének dobogását hallod. És most állj meg itt, várj rám, én bemegyek anyámhoz, s megmondom neki, hogy megérkeztél.

A sas bement a házba.

Hamarosan visszajött a harmadik fiúért. Most a sással együtt ő is bement a házba, s ott meglátta a sas anyját. Öreg volt, megtört és szomorú. A fia nagy fennhangon így beszélt hozzá:

- Elhoztam hozzád, anyám, ezt az ifjút, aki erősen megfogadta, hogy ünnepet ül, mihelyt hazatér az övéihez. De nem tudja, miként kell ünnepelni, hogyan kell a szavakat dalba szedni, dobolni, örömtáncot járni. Anyám! Az embereknek nincsenek ünnepeik, tanítsd meg ezt az ifjút, hogyan kell ünnepelni, dallal, dobszóval és tánccal örvendezni!

A sas anyja fölvidult. Megköszönte fiának, hogy elhozta hozzá az ifjút, aztán így beszélt:

- Mindenekelőtt építsetek tágas, szép házat, ahol sokan összeseregélhetnek!

A sas és a harmadik fiú tágas, szép házat épített. A sas anyja azután megtanította a harmadik fiút arra, hogy miként kell dobot készíteni, hogyan kell szép ütemre dobolni, hogyan kell énekelni, táncot járni.

Mikor mindezt megtanulta, a sas visszakísérte az ifjút oda, ahol összetalálkoztak, onnan aztán hazament a szüleihez. Apjának, anyjának rendre elmesélte, mi történt vele, hogyan tett erős fogadást a sasnak arra, hogy az emberek ezentúl ünnepeket ülnek, dallal, tánccal vigadoznak.

Az apa és a fiú tágas, szép házat építettek. Azután vadászni mentek, nagy zsákmánnyal tértek vissza, hogy bőségesen legyen hús a tágas, szép házban. Ezután dobokat csináltak, dalba szedték azt, amiben örömuiket lelték, megénekelték a vadászatot, a napkeltét és a napnyugtát, megénekelték azt is, amitől féltek: a viharokat, az égzengést és a sötétséget.

Mikor már sok dalt tudtak, a harmadik fiú nagy útra indult, hogy vendégeket hívhasson az ünnepségre. Messze vidékeket járt be, emberekkel találkozott, emberekkel, akik párosával jártak, és farkasok, rókák meg más vadak bőrét viselték.

A tágas ház megtelt vendégekkel. Megkezdődött az ünnepség. A vendégeket jóltartották hússal, mikor a hús mind elfogyott, ajándékokat osztottak szét köztük. Az apa és a fiú ezután daloltak és táncoltak. Vendégeiket is megtanították dalolni, táncolni. Daloltak és táncoltak egész éjszaka, a dobok tamtamja úgy hangzott, mintha ezer meg ezer kalapács dobbanna hatalmas üllön, úgy hangzott, mint a sas öreganyjának a szívdobogása.

És csak mikor véget ért az ünnepség, mikor szétszéledtek a vendégek, az apa és a harmadik fiú csak akkor vette észre, hogy a vadak prémjét viselő ember formájú vendégek voltaképpen állatok voltak. Az öreg sas küldte őket, s oly nagy volt a dal meg a vigasság ereje, hogy a rókák, a farkasok meg a többi vad az ünnepség idejére mind emberré változhattak.

Egyszer ismét vadászútra indult a harmadik fiú. Ismét találkozott a sassal, és az ismét elvitte őt az anyjához. Az öreg sas megfiatalodott, vidám volt és erős, mert mikor az emberek ünnepet ülnek, dallal, tánccal vigadoznak, megfiatalodnak mind az öreg sasok.

A dal, a tánc, az ünnepek szent madara azóta is a sas.